

„Leert dan van de vijgeboom deze les: Wanneer zijn hout reeds week wordt en de bladeren doet uitspruiten, weet gij daaraan, dat de zomer nabij is. Zo moet ook gij, wanneer gij dit alles ziet, weten, dat het nabij is, voor de deur.” (Matteüs 24:32, 33)

„Het boek des geslacht van JEZUS CHRISTUS, den Zoon van David, den zoon van Abraham. (...) Al de geslachten dan, van Abraham tot David, *zijn* veertien geslachten; en van David tot de Babylonische wegvoering, *zijn* veertien geslachten; en van de Babylonische wegvoering tot Christus, *zijn* veertien geslachten.” (Matthéüs 1:1 en 17, SV)

Een grootse ouverture

„Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde in de mensen een welbehagen!” (Lukas 2:14) Soms lopen de rillingen me over de rug wanneer we in een volle kerk op kerstavond aan het einde van de dienst deze machtige lofzang zingen. Door een indrukwekkende engelschare werd met deze woorden de geboorte van de Redder van hemel en aarde bezongen. Wat een teleurstelling, wanneer ik dan mijn Bijbel pak, en in Matteüs 1 op zo'n droog geslachtsregister stuit. Had God dat niet wat beter kunnen aanpakken? Had God niet een iets pakkender begin kunnen schrijven?

DOOR DR. IONKA TERLOUW

Het tweede boek Genesis

Matteüs 1:1 leest: „Het boek van het geslacht van Jezus Christus”. Als ik één woord onvertaald laat, dan klinkt het: „Het boek van de *genesis* van Jezus Christus”. Het boek Genesis... Niet alleen het Oude Testament begint met het boek Genesis, maar het Nieuwe Testament begint ook met een boek Genesis!

Genesis betekent: 'ontstaansgeschiedenis', 'schepping', 'het begin van', 'de geboorte van'. Het bijbelboek Genesis heeft zijn naam gekregen, omdat dit woord er zo vaak in voorkomt. Daarbij moet je niet alleen denken aan de *genesis* van de hemel en aarde, maar vooral van het *ontstaan* van de mensheid en het volk Israël. Kenmerkend voor het eerste bijbelboek zijn vooral de vele geslachtsregisters. En daarvoor wordt telkens dat woord *genesis* gebruikt. De geslachtsregisters beschrijven immers de *geboorte* van de mensheid. En juist op dát punt, biedt het Nieuwe Testament een tweede boek Genesis. Kijk maar mee.

Bijbels plagiaat

Matthéüs heeft zijn woorden zorgvuldig gekozen. Hij kiest namelijk exact dezelfde woorden als eens gebruikt werden bij het geslachtsregister van Adam, in Genesis 5. Een sterk staaltje bijbelse plagiaat.

In Genesis 5 lezen we: „Dit is het boek van het geslacht (de *genesis*) van Adam”. Naar de betekenis van het woord *genesis* geeft dit geslachtsregister het 'begin van' of 'het ontstaan van' de mensheid weer. De openingswoorden van het Oude Testament hadden zo daverend geklonken: 'Er zij licht'. Alles was goed, en van de mens zag God zelfs dat deze zéér goed was. Een grotere anticlimax dan Genesis 3 was niet denkbaar. Adam wilde als God zijn, en de mensheid die uit hem voortkwam (zie Genesis 5:3) zou het niet veel beter doen. Het zou een trieste wereldgeschiedenis worden.

Meer dan vierduizend jaar later klinken daarom die woorden nog eens. Niet Genesis 1 wordt herhaald, maar Genesis 5. De schepping was goed

geweest, de mens was niet goed geweest. Tegenover het geslacht van Adam, moet een nieuw geslacht komen met een nieuw hoofd. Dat gebeurt met de geboorte van een baby'tje, in een achteraf hoekje, ergens in een van de provincies van dat grote Romeinse rijk. Deze geboorte breekt de geschiedenis van de mensheid open.

Adventsjaren

Het is de geboorte van Diegene die afstamt van David en van Abraham. Wij denken wel eens dat Matteüs 1:1 de saaiste zin is waar het Nieuwe Testament mee kan beginnen, maar deze woorden moeten magnifiek geklonken hebben in Joodse oren. Ga maar na.

Temidden van het geslacht van de Adamieten, spreekt God tot Abraham een belofte: Jouw zaad... Eens... We tellen dan anno 2000(!) voor Christus. Enkele honderden jaren later belooft God aan David opnieuw: Jouw zaad... Eens... We tellen anno 1000(!) voor Christus. Van die beloften lijkt niets terecht te komen. De *drie* grote 'hoogtepunten' uit de Joodse geschiedenis zijn Abraham, David en... de ballingschap. Het volk keerde weliswaar terug uit ballingschap, maar ook sinds de profeet Maleachi is het al weer vierhonderd jaar stil geweest.

Luister dan nog eens naar de woorden van Matteüs 1:1. Wat nou vier adventsweken?! Duizenden adventsjaren zijn voorbijgegaan. Nu, eindelijk, is die langverwachte zoon van David en Abraham geboren! Matteüs laat er geen twijfel over bestaan: 3x 14 geslachten zijn voorbijgegaan. Dit duidt overduidelijk op de vervulling van de belofte aan David (de letterwaarde van de naam 'David' is 14). Dit is dé zoon van David. Deze ware koning zal de wereld niet zal regeren met list en bedrog, maar in rechtvaardigheid en vrede.

Een nieuw begin

Tegenover het geslacht van Adam staat een nieuw geslacht op, met Jezus Christus aan het hoofd. Pas op: Dit geslacht begint níet met de geboorte van Jezus. Matteüs 1 laat zien dat het geslacht van Christus al

Adam en Eva in het paradijs.

begint bij Abraham. Toen al, vanaf Abraham, begon God, temidden van een mensheid die niks van hem wilde weten, een nieuw geslacht te vormen, een nieuwe mensheid. Deze mensen zijn geen haar beter dan andere mensen. Ga de namen in de geslachtslijst maar eens na en bedenk welk levensverhaal er bij die namen hoort. Het lijkt wel het geslacht van Adam!

Toch is dit geslacht anders – anders dan dat van de rest van de mensheid. De identiteit van dit volk ligt *niet* in hun afstamming van Adam. Het volk Israël bestond niet als *nageslacht* van een afstammeling van Adam, maar als *voorgeslacht* van de Messias. De oorsprong van het volk Israël lag in hun toekomst. Uit hen kwam de Christus voort, die Zijn volk zalig maakte van hun zonden. Dit geslacht van Christus is anders, omdat Christus anders is. Adam greep ernaar God gelijk te zijn, Christus was God gelijk maar achtte het geen roof om uit liefde voor ons mens te worden.

Joodse wiskunde

In de geslachtslijst van Matteüs 1 wordt alleen het *voorgeslacht* van Jezus bij name genoemd. Toch krijgt de nieuwe mensheid pas in zijn volle breedte gestalte in Christus' *nageslacht*. Het geslachtsregister in Matteüs 1 spreekt niet direct over dit ontelbaar grote nageslacht, maar het impliceert dit nageslacht wel degelijk! De geboorte van Jezus is slechts het begin...

Daarvoor moeten we nogmaals naar de getallen kijken. Matthéüs verdeelt het voorgeslacht van Jezus in 3 maal 14 geslachten. 14 is 2x het heilige getal 7. Aan Jezus' geboorte gingen 6x 7 geslachten vooraf. Dat getal 6 is nog niet vol, het is nog niet af. Het wacht juist op de 7e serie van 7

geslachten. Zo zegt Matthéüs eigenlijk: lezers, deze Jezus heeft een rijk voorgeslacht, maar Hij vormt nog maar het begin van de 7e serie van 7 geslachten die nog volgt.

De 7e serie van 7 geslachten. Dat duidt op een heel bijzondere volheid, op een oneindig groot nageslacht: 7x7! Dat was alleen mogelijk door het kruiswerk van Jezus. Al bij de geboorte van Jezus is Zijn sterven in het vizier. De eerste Adam zondigde, maar de tweede Adam gaf Zijn leven voor onze zonden. Er is een vergeving beschikbaar, zo groot, wel 7x 70 maal. Dáárom is deze Jezus Christus, de Zoon van David, de zoon van Abraham, het begin van een oneindig groot geslacht dat 7x7 geslachten omvat.

Jezus' geboorte vraagt om onze wedergeboorte. En ook u bent uitgenodigd om tot dit geslacht van Christus te behoren.

Drs. I. Terlouw studeerde politiek en theologie in Utrecht en is nu als promovendus werkzaam voor de Protestantse Theologische Universiteit op het onderwerp 'geloofsgroei'.

Bijbelse namen: Hanna

Hanna is in het Hebreeuws Channa. Channa hangt samen met het woord *chen* en betekent genade of gratie, dit laatste in de beide betekenissen die wij ook kennen, genade en sierlijkheid. Hanna is dus de 'gracieuze'. De woordstam *chen* kennen we natuurlijk ook uit de namen Johannes en Chananja: de Here is genadig.

In het Oude Testament is Channa de moeder van de profeet Samuël en de vrouw van Elkana. Elkana had nog een vrouw, Peninna. Haar naam betekent parel. Dat is nog een aanleiding om bij Hanna aan de sierlijke, de gracieuze te denken. In het (moderne) Hebreeuws heet een edelsteen een *èvèn chen*, een 'steen van gratie'. Twee sieraden dus, de vrouwen van Elkana. Channa kon geen kinderen krijgen. De Here had „haar moederschoot toegesloten”, vertelt de Bijbel (1 Samuël 1:6). Daarom bidt zij in de tabernakel in Silo om een zoon en legt een gelofte af dat hij aan de Here toegewijd zal zijn. De hogepriester Eli zegt haar na aanvankelijke argwaan toe dat God haar gebed zal verhoren. Channa's antwoord bevat een toespeeling op haar eigen naam: Uw dienstmaagd moge uw gunst (*chen*) verwerven. Na de geboorte van Samuël zingt Channa een lied, een lofzang op de heiligheid van de Here. De woorden van dit lied horen we terug in het lied dat Maria zingt als haar nicht Elisabet haar begroet als de moeder van haar Heer.

In het kerstevangelie komen we nog een Channa tegen, maar nu wordt de naam in het Grieks weergegeven als Anna of Hanna. De profetes Hanna begroet de Here Jezus als zijn ouders Hem naar de tempel brengen om het voorgeschreven offer voor de eerstgeboren zoon te brengen. Ook deze Hanna is een opmerkelijke persoon. Zij was een profetes, staat er, en de dochter van Fanuel – ook al weer zo'n mooie en diepzinnige naam: Gods aangezicht. Ze kwam uit de stam Aser, een van de tien 'verloren' stammen dus, die kennelijk toch nooit helemaal verdwenen zijn. In dat verband is het opvallend dat Simeon, die daar op dat moment ook is, ook de naam van een van de tien stammen draagt, al wordt over zijn afkomst niets verteld. Hij looft God. En Hanna looft God met hem om Jezus, omdat zij voor Jeruzalem verlossing verwachtten. Hebben we daar weleens bij stil gestaan als we de geboorte van Jezus vierden? Lees maar eens wat Hanna en Maria, Simeon en Zacharias zingen.

DRS. KEES DE VREUGD